

Minne mää menisin ja mitä mää tekisin sitä miettiessä?

Ympärillä hääää innokkaita ohjaajia omituisine kysymyksineen ja muulla porukalla tuntuu olevan omat sisäpiirijuttunsa ja huumorinsa. Pitäisi löytää vastauksia omista oppimisvaikeuksista, erityisistä tuen tarpeista, aiemmista kouluasioista, tulevaisuuden suunnitelmista ja kiinnostuksen kohteista. Mieluisin vastaus on: ”Emmä tiiä.” Koska siksihän olen täällä, etten todellakaan tiedä.

Työpajatoimintaan tuleva (nuori) on usein jonkinlaisessa välitilassa, eikä oikein itsekään tiedä, minkälaiseen toimintaan on osallistumassa, mitä oikein haluaisi... ja ennen kaikkea miksi. Joku tai jokin on saanut innostettua aloittamaan työpajalla, mutta arveluttaa jo pelkkä kynnyksen ylittäminenkin. On ehkä esitelmöity, mitä kaikkea hienoa ja hyvää tämä paja voi sinulle antaa. Mutta että täällä sosiaalisesti vahvistuisi ja löytäisi muutoksen mahdollisuuden? Ehkäpä jopa motivaation tehdä itselleen merkityksellisiä asioita?

Kohti tavoitteita

Kun tuttuus, turvallisuuden tunne ja luottamus kasvavat, oma rooli työpajayhteisössä alkaa kirkastua. Uskaltaa laittaa omaa persoonaa peliin ja jakaa omaa osaamistaan ja taitojaan. Puolihuolimattomista heitoista ja hullunkurisistakin syötteistä alkaa saada koppeja ja niistä kehkeytyä ideoita ja haaveita, joihin tarttua. Alkaa rakentua suunnitelma.

Jos vielä miettii sopivaa alaa, joko opiskelun tai työllistymisen kannalta, paja-ajan voi käyttää aktiivisesti valmentautumalla opiskeluun ja työelämään. Pajalainen voi osata tai oppia jo ihan päivittäisessä toiminnassa niin paljon taitoja, että niistä voi muodostua jonkin ammattialan osatutkinto. Tämä täytyy vaan tehdä niin ohjaajalle kuin oppijallekin näkyväksi. Tutkinnonosien aukikirjaaminen auttaa ymmärtämään sen, mitä kaikkea ja monipuolista työpajoilla tehdään.

E-perusteita selaamalla ja verkostoitumalla muiden tekijöiden kanssa, pajalaiselle voidaan räätälöidä omanlainen toteuttamistapa ja aikataulu. Huomioidaan vahvuudet ja kiinnostukset, haasteet ja oppimisen lukot, kokeillaan, parannellaan ja yritetään uudestaan. Prosessissa niin ohjaaja kuin ohjattava ovat oppijoita. Ei yliyritetä, muttei myöskään alisuoriuduta.

Kohti vahvistumista

Työpajoilla opiskelu tapahtuu ilman, että puhutaan varsinaisesta opiskelusta. Tekemisen yhteydessä ja avulla tapahtuva oppiminen on vaivihkainen kokemus. Keskustelun, näyttämisen ja kokeilemisen kautta huomaa osaavansa sellaistaikin, jota ei tiennyt osaavansa tai uskaltavansa oppia. Oppimista arvioidaan, muttei arvostella. Pajalaisen itsearviointitaidot korostuvat. Ja sitä kautta itsetuntemus ja -arvostus kasvavat. Ollaan sosiaalisen vahvistumisen tiellä ja joustavan oppimisen polulla – ehkäpä elinikäisen.

Myös pajatoiminta vahvistuu siitä, että siellä voi suorittaa opintoja. Se saa mahdollisuuden rakentaa työpajaa ammatillisemmaksi oppimisympäristöksi. Työyhteisö voimaantuu, kun kirjataan

näkyväksi kaikki se työntekijöiden osaaminen, jota voi jakaa ohjattavilleen. Silloin voi kehittää oman vastuualueensa sisältöjä, laitteistoa ja menetelmiä niin, että hyvän osaamisen kriteerit täyttyvät. Toisinaan on hyvä myös huomata, ettei edes tarvitse tehdä mitään ylimääräistä, vaan kaikki tarvittava on jo olemassa. Kunhan vaan ryhdytään tekemään ja kirjaamaan!

Tutkintoon valmentavaa koulutusta (TuVa) aletaan järjestää valtakunnallisesti 1.8.2022.

Työpajoilla on valmistauduttu tulevaan muutokseen. On mietitty, mitkä ovat mahdollisuutemme tunnistaa opiskelu- ja työelämässä sekä arjenhallinnassa vaadittavia taitoja. Toisaalta, juuri niiden asioiden parissahan teemme päivittäin töitä. Olemme siis asiantuntijoita. Opetamme taitoja työhaussa, soveltuvuudessa, oppimaan oppimisessa, ajankäytössä, arjenaskareissa, työyhteisön jäsenenä toimimisessa, oman toimintakyvyn ja hyvinvoinnin huolehtimisessa, palveluihin hakeutumisessa, verkottamisessa ja kaikessa siinä, mitä nuori itsenäistymisensä ja osallisuutensa varmistamiseksi tarvitsee. Menetelminä käytämme mm. työvalmennusta, liikuntaa, taiteiden kokemista ja tekemistä, luonto- ja seikkailuelämyksiä sekä yksilö- ja ryhmävalmennusta.

Riittää, että jatkamme niiden asioiden tekemistä, joita olemme aiemminkin tehneet. Hiomme, maalaamme, putsamme, kokkaamme, pelaamme, näytämme tunteemme sekä pohdiskelemme teemoja, joista me kaikki opimme ja voimaannumme. Ohjaajien omituiset kysymykset alkavat hahmottua ja yhteinen ymmärrys lisääntyä. Voisinko juuri minä, kouluallergikko, ollakin valmis opintoihin? Tai työelämää pelkäävänä tarpeeksi rohkea kertomaan, miksi juuri minä olisin hyvä työntekijä? Tai siirtyä osaksi työyhteisöä, vaikka jännitän. Voisit! Olet jo ehkä suorittanut paja-aikana 40:n opintoviikon edestä taitoja, joilla osallisuutesi ja toimijuutesi on todennettu.

Liitteenä Nuorisotyöpaja Vian Tuvasta osiot: Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen ja Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot.

Laatinut: Marjut Vihervuori, työpajaesimies, Nuorisotyöpaja Via.

Hän on osallistunut Koulutuskeskus Salpauksen ja Into Ry:n järjestämään Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto -koulutukseen, joka edesauttoi tutkimaan mahdollisuuksia TuVan osioiden suorittamiseen työpajalla. Tuva- opinnot soveltuvat jo pajatoiminnassa oleville, jotka ovat siirtymässä opintoihin tai työelämään. Toisaalta ammatillisista oppilaitoksista voi tulla työpajalle suorittamaan TuVan osioita. Seuraavaksi tarkoituksena avata Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot 2-10 viikkoa. Mahdollisuuksia suorittaa opintoja pyritään lisäämään jatkuvasti, mikäli tarvetta ilmenee. Suunnitteilla on autoalan tutkinnosta polkupyörän huoltaminen ja korjaaminen, työvalmentajan, nuoriso- ja yhteisöohjaajan, pintakäsittelyalan tutkinnonosien avaamista.